

Uredništvo - uprava: Ljubljana,
Kopitarjeva 6. Telefon 4001-4004
Mesečna naročnina 18 lit., za ino-
zemstvo 31-50 lit.

Cek. rač. Ljubljana 10.650 za
naročnino in 10.349 za inserate
Izključna pooblaščenka za domače
in inozemske oglase: Unione
Pubblicità Italiana S. A., Milano

SLOVENE

AVGUST - 1943

22
NEDELJA

Concessionaria esclusiva per la
pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità
Italiana S. A., Milano

Sovražni rušilec potopljen

Včeraj so italijanska in nemška letala na raznih področjih sestrelila 26 nasprotnih letal

Vrhovno poveljstvo, vojno poročilo št. 1183:

Ob vzhodnih obalah Sicilije je podmornica pod poveljstvom poročnika bojne ladje Alberta Donata iz La Spezie potopila sovražni rušilec.

Skupine štirimotornikov so v spremstvu številnih lovcev bombardirale razne kraje v neapeljski pokrajini, v pokrajini Avellino ter mesto Benevento, kjer je velika škoda. Z nekaterimi letalskimi bombami in s pomorskim topništvom je bilo zadeto področje Polesina (Cosenza).

Italijanski in nemški lovci so se povsod zoperstevljali sovražnim skupinam. Včeraj so sestrelili 17 strojev na področju Napoli-Salerno, štiri v okolici Avellina, nadaljnje štiri pa je sestrelilo protiletalsko topništvo, enega od

teh blizu kraja Missolungi (Grčija).

Zadnja dva dni se štiri naša letala niso vrnila iz bojev. Nad Nisido je bilo neko pomorsko ogledniško letalo napadeno od šestih ameriških dvomotornikov in je enega sestrelilo.

General Ambrosio.

Doslej ugotovljene žrtve napada na Benevento, o katerem govori današnje vojno poročilo, znašajo 70 mrtvih in 203 ranjene.

Rim, 21. avg. as. General Alexander je v razgovoru z Reuterjevim dopisnikom priznal, da je osma armada zgubila v enomesečnih bojih na Siciliji 11.835 mož.

Kralj in Cesar Sicilijancem

Vaš kralj vam je vedno ljubeče blizu, prvi med vami, da trpi vašo lastno boleš, prvi z vami, da močno veruje v neogibni dvig vaše hkrabre in plemenite dežele

Rim, 21. avgusta. as. Nj. Vel. Kralj in Cesar, je Italijanom na plemeniti in močni sicilski zemlji včeraj poslal naslednje sporočilo:

V bolečini, ki nas še bolj zbližuje, ste po besedi predsednika vlade ter po strastnem in znanjem glasu vašega prezvestega Orlanda, s katerim sem od blizu preživel še drugačne ure žalosti in vere, čutili, da je z vami duh vseh vaših bratov.

Ni še prav dolgo, kar sem hodil po vaših lepih mestih, po vaših poljih. Ničesar niste tedaj prosili zase, bratje iz Sicilije, močno ljudstvo, ki ne pozna zahrbtnosti, ki zaničuje vsak dvom. Ničesar ne prosite danes.

V teh dolgih dneh trpljenja sem

mnogokrat spet doživljal z vami isto pot ter ganjen občudoval vaše junaštvo. Spet sem videl vašo obličje, trpinčena po notranji muki, videl vaš ponosni pogled, poln dostojanstvene žalosti, slisal glas vaše duše, ki je isti kakor moj glas, čutil vašo bolečino, ki je moja bolečina.

Italijani, bratje iz Sicilije, vaš kralj

vam je vedno ljubeče blizu, prvi med vami, da trpi vašo lastno boleš, prvi z vami, da močno veruje v neogibni dvig vaše plemenite in hrabre dežele, ob vsakem dogodku zveste vladarski rodbini in moji hli; ki je od vedno in za vedno posebno ljubljen otrok te naše neumrljive Italije, ki jo rane sleer trpinčijo, a nikdar ne potlačijo!

Boji so oživali tudi v Aziji

Tokio, 21. avg. as. 18. avgusta so edine japonskega pomorskega letalstva znova štrikrat podnevi in ponoči napadle otok Lavella v skupini Salomonskih otokov. Navzile močnemu odporu sovražnih lovcev so Japonci poskovali dva velika rušilca, ki sta bila zažgana, dva lahka rušilca ter eno križarko. Sestreljena so bila štiri nasprotna letala. Le eno japonsko letalo se ni vrnilo.

Tokio, 21. avg. as. Pomorski dopisnik agencije Domei poroča o nadaljnjem prodiranju ameriških čet v južnozhodno tihomorsko bojišče. Po njegovem mnenju bo sovražnik naletel na velika presenečenja, ker je moral znatno povečati svoje preskrbovalne zveze in je prišel na področje, kjer je premoč japonskega letalstva nespolna. Voja na južnovzhodnem Pacifiku bo za Amerikance še zelo bridka. Bivši načelnik glavnega stana

ameriške mornarice William Patt je že pred vojno opominjal Združene države, da naj ne drazijo Japonske v njeni hli, to je na zahodnem Pacifiku in naj ne prenesajo vojne v bližino njenih močnih postojank. Zda se bo videlo, kakšne so bojne sposobnosti Združenih držav na tem bojišču. Vsekakor je Japonska prepričana, da bo zadela nasprotniku nadaljnje strahotne udarce.

Bangkok, 21. avg. as. Kakor poroča uradno poročilo Cankajskovega glavnega stana, so začele japonske sile napadati Kitajce na vseh odsekih južne Kitajske. Japonci so začeli z velikimi boji zahodno od Svatova. Druge japonske sile so severno od Hongkonga in južnovzhodno od Kantona začele prodirati proti jugovzhodu ter so zasedle Ciangping. Napredovanje se nadaljuje.

Zanosni nemški protinapadi

Boji so se nadaljevali pri Miusu in Bjelgorodu, dalje pri Vjazmi in Staraji Rusi - Nemški oddelki so vdrl globoko v sovjetsko zaledje pri Bjelgorodu

Hitlerjev glavni stan, 21. avgusta. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

Ob Miusu in na področju južno in jugozapadno od Bjelgoroda so se nadaljevali močni sovjetski napadi, ki pa so se vsi zrušili z visokimi izgubami za sovražnika. Zanosni protinapad hitrih oddelkov vojske in orožja SS so povzročili vdore globoko v sovjetsko zaledje.

Tudi na bojnem področju jugozapadno od Vjazme pri Staraji Rusi in južno od Ladoseke jezera so naše čete zavrnile vse boljševske prodorne poskuse. Včeraj je bilo na vzhodnem bojišču uničenih 154 sovjetskih oklepnih voz.

Letalstvo je napadalo predvsem ob Miusu in na bojišču pri Bjelgorodu sovražne izhodiščne postojanke, zbirališča oklepnih voz, topniške postojanke in dovodne kolone ter uničilo samo na južnem odseku v letalskih borbah 68 sovražnih letal.

Na obalnem področju pri Neaplju so nemški lovci iz silnih sovražnih letalskih oddelkov sestrelili 14 letal.

V času od 11. do 20. avgusta so sestrelile pomorske oborožene sile skupno s protiletalskim topništvom s tovarnih ladij in vojne mornarice 34 sovražnih letal.

Berlin, 21. avg. as. Po zaključku pete obrambne bitke na kubanski predmostju pravijo berlinski vojaški krogi, da so v prvih štirih obrambnih bitkah na tem odseku Sovjeti zgubili nad 300 tisoč mož in mnogo gradiva. Po peti obrambni bitki se je število sovjetskih tankov, uničenih na tem področju, povisalo na preko 800.

Berlin, 21. avg. as. Vojaški dopisnik DNB-ja je davi poročal iz vzhodnega bojišča: Sovjeti dovajajo iz zaledja in notranjine države nove divizije, nove tankovske brigade ter nove topniške polke

Novi rimski guverner

Rim, 21. avg. as. Notranji minister je izvedel reformo v zakonodaji, ki ureja rimski guvernatarij, in sicer na podlagi izkušenj, pridobljenih v delovanju te uslove. Guverner Rima knez Gian Giacomo Borghese je postal ostavko na to mesto in notranji minister jo je sprejel ter se mu zahvalil za delo, ki ga je na tem mestu opravil za Rim. Ostavko je podal tudi podguverner Ekse. Manno dr. Carlo, ki je bila tudi sprejeta. Minister se je tudi njemu zahvalil. Z ukrepom, ki je v izvršitvi, je bil imenovan za izrednega komisarja guvernatarija vitez Velikega križa Riccardo Motta, senator kraljevine.

Važni sklepi konference v Fuld

Berlin, 21. avgusta. s. Kolikor se je izvedelo, so v Fuld, kjer so se zbrali nemški škofje, sestavili štiri pastirska pisma. V kratkem bodo s prične prebrali nemškimi katoličani najvažnejše teh pastirskih pism. Pismo - tako pravijo v dobro obveščanih krogih - govori o življenju nemške katoliške cerkve, o omejitvah, ki jih delno zahteva vojno stanje, ter določa navodila, ki se jih je treba držati v začetnem petem vojnem letu. Druga verska pisma pa menda obravnavajo verska vprašanja. Pri razpravah v Fuld, ki so zbudila največ zanimanja, je bilo tudi poročilo o naraščajočem delovanju vseh cerkvenih krogov med velikimi množicami vernikov, ki se zaradi letalskega bombardiranja selijo iz kraja v kraj, in zaradi nereda v cerkvenem življenju, potem ko so bila številna cerkvena poslopja razdejana.

Berlin, 21. avg. as. Na konferenci nemških škofov v Fuld so razpravljali o vprašanju cerkvenih opravil v tujem jeziku. Sklenjeno je bilo razširiti uporabo tujih jezikov v Nemčiji, tako da bodo lahko tuji delavci prisostvovali verskim opravilom.

Ankara, 21. avgusta. as. Neko sovjetsko letalo je zadnje dni spustilo na turško ozemlje blizu bolgarske meje šest boljševiških agentov. Turške oblasti so jih internirale.

Priznanja ujetega sovjetskega častnika

Berlin, 21. avg. as. Potrjuje se, da je sovjetsko poveljstvo vrglo na kocko vse, kar ima, da bi doseglo odločilni uspeh pred začetkom deževja. To je povedal poveljnik nekega sovjetskega polka, ki je bil ujet pri Bjelgorodu. Iz priznanja tega častnika se je tudi izvedelo, da so morali sovjetskim vojakom v nekaj tednih že trikrat zmanjšati obroke hrane in da je promet v Sovjetski Rusiji katastrofalen. V zaledju številni dezerterji uničujejo ceste in železniške zveze, da bi se polastili živeža. V tovarnah delajo nad

ti včeraj je bilo uničenih ali onesposobljenih najmanj 486 sovražnih oklepnih vozil.

Berlin, 21. avg. as. Iz pristojnega nemškega vojaškega vira se je izvedelo, da ne odgovarjajo resnici sovjetska poročila o zavzetju nekaterih železniških postaj, ki so v nemški posesti južno od Harkova.

V teh dolgih dneh trpljenja sem

Letošnje sovjetske izgube

V letošnji poletni ofenzivi so Rusi zgubili 1,250.000 mož in 14.500 tankov

Berlin, 21. avg. as. Sovjetski poveljniki so včeraj začeli na vzhodnem bojišču zlasti na bojišču ob Miusu ter pri Izjumu z novo napadalno taktiko: po močnem topniškem ognju začno napadati s tankovskimi skupinami ter z drugimi vrstami mehaniziranega orožja. Nemški topovski ogenj ter novo obrambno orožje pa je tudi pri teh poskusih prisililo boljševike k umiku.

Pri Bjelgorodu se bitka z nezmanjšano silovitostjo nadaljuje. Nemške divizije so tamkaj v trdi borbi, kajti so, vrazno poveljstvo želi za vsako ceno doseči kak uspeh. Ravno na tem odseku je imel sovražnik izredno velike izgube.

Sodelavec nemške uradne poročevalske agencije piše o sedanjem položaju na vzhodu in pravi, da trenutno ni mogoče predvideti konca velikanske bitke

na vzhodu. Po najskromnejših računih se vidi, da so Sovjeti zgubili od začetka poletne ofenzive pa do danes najmanj 14.500 tankov in nad 5000 topov. Sedaj tudi poročajo, da so imeli Sovjeti pri februarjski in marčni ofenzivi pri Orlu naslednje izgube: 1061 tankov, 485 topov, 10.494 ujetnikov in okoli 150.000 mrtvih. V poletni ofenzivi pa je sovražnik zgubil doslej 1.250.000 mož z ustreznim količino vojnega gradiva. Pričakovati je torej, da se bodo bodoče tedne čutille izgube teh dragocenih čet in dragocene tehnike orožja. Isti dopisnik govori tudi o nemških izgubah. Te so v sorazmerju s sovjetskimi izgubami res skromne in z izjemo nebiestnega skrajšanja nemških obrambnih črt pri Orlu in Bjelgorodu so branilci ostali na starih položajih.

Zopet se začne živčna vojna

Lizbona, 21. avg. Včeraj zjutraj je imel Eden posvet z Rooseveltom in Churchillom, že prejšnji večer pa se je pogovarjal s Churchillom. Kaže, da bodo politični sklepi pogovorov v Quebecu vsebovali novo izjavo za pristop k atlantski karti, izjavo o medzavezniki politiki do vojskujočih se držav, ki hočejo premirje ter izjavo o sedanjih in bodočih odnosih do Rusije.

Eden je bil povabljen v Quebec zaradi anglo-ameriške politike do Rusije. Upajo, da bo Moskva sprejela nekatere »manjše spremembe« atlantske karte, ki bodo verjetno v njen prid.

Dobro poučeni krogi zatrjujejo, da bo v zelo kratkem prišlo do napada na zahodno Evropo. Pravijo, da je iz Italije težko uničiti nemško silo. Neki vojaški večak je dejal, da je Anglija dragoceno oporišče v novem vojnem razdobju in da Italija gotovo ne bo izključena iz vojne, toda odločilni udarec je treba zadati Nemčiji v kratkem in naravnost. Zanimivo je v pisanje lista »New York Times«, ki pravi, da je vse to le živčna vojna proti Italiji in Nemčiji.

Včeraj zjutraj je govoril angleški minister za informacije Bracken: »Mi bomo bombardirali, zažigali ter neusmiljeno z vsemi razpoložljivimi sredstvi uničevali narode, odgovorne za to vojno. Zavezniški bodo eksemplarično kaznovali Japonsko. Komaj bomo zmagali v Evropi, se bo že vsa sila angleškega imperija vrgla na uničevanje Japoncev. Kmalu bo prišel trenutok, ko bodo nasprotniki vedeli, kaj se sklepa v Quebecu. Tega ne bodo povedali ljudje, ki so se fideležili sestankov, ampak admirali, generali in letalski maršali. Šele takrat se bodo ti sklepi z gotovostjo zvedeli. Uradno poročilo bo izdano na koncu konference, do takrat pa noben udeleženec ne bo ničesar po-

vedal. Nato je nadaljeval: Prepričan sem, da se bo vojna ugodno razvijala, četudi bo dolgo, trajala. Prepričan sem, da bo vojna postala zelo trda. Vojna v Evropi in Tihem morju je ena sama. Najprej se mora končati v Evropi, toda Anglija jo bo z vsemi silami nadaljevala v Tihem morju. (»Il Piccolo«.)

Buenos Aires, 21. avgusta. as. Sumner Welles, začasni ameriški zunanji minister, je na posvetu s štirinajstimi včeraj povedal, da nima nobenih obvestil o tem, da bi predsednik Roosevelt mislil poslati v Moskvo posebnega diplomatskega zastopnika v spremstvu nekega angleškega diplomata, s katerim bi nesla tja načrt za napad na Evropo. Prav tak odgovor je Welles dal na vprašanje o novici, da bi bivši sovjetski poslanik v Londonu Majski najbrž v kratkem odpotoval v London, da pripravi posvet vseh treh zaveznikov o vojni in o vprašanjih, ki se tičejo poveljnega časa. Welles je ponovil, da ameriška vlada živo želi vedno in na vse možne načine popolno sodelovati s Sovjetsko Rusijo za nadaljevanje vojne.

General Jeschonek umrl

Berlin, 21. avg. as. Včeraj je po dolgi boleznili v letalskem glavnem stanu umrl načelnik glavnega stana nemškega letalstva general letalske armade Hans Jeschonek.

Posveti v Španiji

San Sebastian, 21. avg. as. Španski zunanji minister grof Jordana je odpotoval iz San Sebastiana v Pazo de Meiras, kjer zdaj prebiva državni poveljnik general grof Jordana je te dni imel razgovore z generalom Orgazom, španjskim visokim komisarjem za Maroko, in sicer o vprašanjih, ki se tičejo te pokrajine.

Ugibanja o pogovorih v Quebecu

Zeneva, 21. avg. Churchill in Roosevelt nadaljujejo s pogovori v Quebecu. Edenov prihod pravi, da bodo poleg strateških vprašanj obravnavali v Quebecu tudi politična vprašanja. Kakor pravi londonski tisk, je med političnimi vprašanji omeniti določitev razmerja s francoskim osvobodilnim odborom v Severni Afriki ter naloge znane organizacije »AMGOT«, ki je povzročila nezapiranje begunskih vlad v Londonu.

Z Edenom je prišel v Quebec tudi angleški informacijski minister Brändes Bracken. Njegovo navzočnost tolmačijo tako, da se zavezniški pripravljajo na veliko propagando v zvezi z vdomnimi načrti. Posebnj »Daily Mail«-ov dopisnik poroča iz Quebeca, da bo tej prvi anglo-ameriški konferenci verjetno sledila obširnejša zavezniška konferenca, na kateri bo tudi Stalin. Vse kaže, da je že tudi sklenjeno, da bo šel Eden iz Quebeca v Moskvo poročat o sklepih te konference.

Reuter poroča, da v Quebecu pričakujejo tudi Eisenhowerja. On naj bi potrdil sklepe anglosaških vojaških veščakov. Pravijo, da je eden teh glavnih sklepov načrt za napad na evropsko celino preko Rokavskega preliva. Izdelala sta ga Churchill in Roosevelt v Hyde Parku. Pravijo, da gre za veliko izkrcanje ameriških, angleških in kanadskih sil. To izkrcanje naj bi poleg vojaških ciljev imelo tudi politične cilje, to je: ugodilo naj bi stalnim sovjetskim zahtevam za odprtje drugega bojišča. Ta poročila pa uradno še niso potrjena in ni izključeno, da so del živčne vojne, ki jo vodi angloameriška propaganda proti Nemčiji prav tako kakor proti Italiji.

Roosevelt in Churchill sta še vedno pred nerešenim vprašanjem drugega bojišča. Eisenhower, opogumljen po siliškem uspehu, pa sporoča, da je pri-

pravljen za napad na Italijo, toda amer napada naj bi se odločila v Quebecu. Možnosti so tri: napad na sredozemsko francosko obalo, kar pa ovirata Sardinija in Korzika, napad na Italijo samo in napad na balkanske države.

General Fuller, vojaški sodelavec številnih londonskih listov je napisal, da je casablanski sklep o brezpogojni kapitulaciji največja neumnost, katero so zagrešili zavezniški od začetka vojne. Kakor poroča »Basler Nachrichten« iz Londona, so v Quebecu mnenja, da ima Fuller v marsičem prav. »United Press« je izvedel, da je v Casablanci sprejet sklep o brezpogojni predaji še ostal, vendar pa kažejo zavezniški na Italijo neko popustljivost. Tudi bodo revidirali formulo »AMGOT«, kajti po prvotnih izjavah je naloga zavezniške vojske vlad vzgajati narode zasedenih pokrajin k svobodi. Čudno pa bi bilo vzgajati k svobodi narod kakor je Italijanski, ki se je sam osvobodil. (»Ultimate Notice«.)

Stockholm, 21. avg. as. Newyorški dopisnik lista »Dagens Nyheter« piše, da je eden izmed namenov zavezniškega posveta v Quebecu močati nasprotnika. Stotinami častnikov, ki so prišli v Quebec, ne dajejo nobenega uradnega sporočila o potekajočih posvetovanjih, dovoljujejo pa jim in jih celo bodre, naj kujejo neomejena ugibanja in domneve o vojaških uspehih, ki se bodo videli še na bojišču.

Po posvetovanjih v Quebecu bo Roosevelt odpotoval v Ottawa, kjer bo imel govor. Glede tega govora domnevajo dvoje: ali ga bo naslovil kanadski zbornik, ki se bo sešla nalašč za to, ali pa bo govoril po radiu vsemu svetu.

Nekateri opazovalci pravijo, da bo Churchill šel z Rooseveltom v Ottawa, drugi pa pravijo, da pojde z zunanjim ministrom Edenom v Moskvo.

Turški tisk in quebeški posveti o Balkanu

Carigrad, 21. avg. as. Novice, na so na sestanku med Churchillom in Rooseveltom do- ločili tudi bodoče meje jugovzhodne Evrope, to se pravi Balkana, so v turških krogih vzbudile neugoden vtis. Tisk izraža ta vtis in odločno napada quebeški posvet ter ga označuje za preranega in lahkomisljenega.

Uvodnik v listu »Tašvir Efkara« poudarja težave, ki jih bo treba v zvezi z balkanskim vprašanjem rešiti, kajti pisec smatra to vprašanje za odločilni činlec zadnjih dveh svetovnih vojn. List govori nato o udeležbi balkanskih zastopnikov na kanadski konferenci in pravi, da za dobro rešitev balkanskega vprašanja niso zadosti le nekateri zastopniki, temveč bi morali biti zraven pravi zastopnik vseh balkanskih držav, kajti nove meje lahko začrtujejo le ti, ki jih dejansko imajo. Vsaka drugačna rešitev ne bo nič boljša, kakor so bili vsi

poskusi doslej, odkar je bila Turčija pogovna iz Vzhodne Rumelije, paš pa bodo povod za nove snore in spopade.

List »Džumhurjet« sodi, da stvar ni dolbra, ker nihče ne upošteva prizadetih držav in Rusije. Dalje zatrjuje, da so na sporodu še važnejša druga vprašanja, ki jih je treba rešiti pred balkanskimi. Nemiselno je, ako se lotevamo vprašanj drugačnega pomena, vendar pa puščamo vprašanja prvorazredne pomembnosti. Zlasti je potrebno, da zavezniški porazijo Nemčijo. Šele nato naj bi razglabljali o sklepih, kako prikriti njeno usodo. List izreka sodbo, da bo neizvedljivo, da bi Nemčijo razkosali, kajti s tem bi vso Evropo pogrnili v naročje Sovjetov. Tako bi jo izpostavili vdorom z vzhoda. Končuje z zatrdilom, da se mu zdi vsi razgovori o balkanskih mejah še močno pre- zgodnji.

Ameriške vojne izgube

Buenos Aires, 21. avg. as. Washingtonski vojaški poročevalski urad je objavil uradno število o ameriških izgubah od začetka vojne pa do danes. Te številke so: 18.787 mrtvih, 24.423 ranjenih, 31.029 pogre- sanih in 23.785 ujetih. V teh številkah so vsebovane izgube mornarice in kopenske vojske.

Palestinska kominterneta rovari naprej

Ankara, 21. avg. as. Vlada komisija, ki ima nalogo nadzirati likvidacijo orga-

nizacij »Palestinska kominterneta«, »Ruska pomoč« in »Mednarodna solidarnostna unija«, je ugotovila, da so te organizacije tajno pod drugo obliko nadaljevale s svojim delovanjem. Policija ugotavlja odgovornost za to. Nekaj predstavnikov palestinske komunistične stranke, ki so vmešani v te posle, je bilo že izročenih sodnim oblastem.

Izredna vročina v Švici

Bern, 21. avg. as. Te dni vlada v Švici izreden vročinski val. Toploter kaže v seneli povprečno 30 stopinj, včasih pa tudi nad 37 stopinj. Take vročine po letu 1941 v Švici še ni bilo.

nalet, 33. stok, 35. roba, 37. Aron,
ieg, 41. Vede, 43. Una, 44. ono, 47. re.

»Na pomoč! Utonil bom! Na pomoč!«

Kako preprečujemo in omiljujemo nesreče pri kopanju

Medtem ko smo imeli pri nas vzorno urejeno reševalno organizacijo za ponesrečene planince, lahko rečemo o reševanju iz vode, da je šele v prvi dobi organiziranega razvoja. Na Iliriji je bilo nekaj reševalnih tečajev za člane športnih klubov, pa tudi za gasilce in stražnike. Ugotoviti pa je treba, da je še vedno premalo izurjenih reševalcev.

Dan za dnem se kopa na javnih kopališčih, rekah in potokih velika množica ljudi, med katerimi je tudi veliko takih, ki obvladajo plavanje le za silo, ali ga pa sploh ne obvladajo. Ne mine teden, da ne beremo o nesrečah pri kopanju. To nalaga zlasti športnikom dolžnost, da se čimbolj izurijo v reševanju iz vode in v prvi pomoči ponesrečenecem.

Z ozirom na napačno ravnanje nepoučenih ljudi, ki iskajo pomagati ponesrečenim kopalcem, smo napravili strokovnjaka za kratek članek o reševanju iz vode. Za danes objavljamo samo najvažnejše nasvete:

10 zapovedi za reševalce

1. Pomislite, da je uspešno reševanje možno le tedaj, ako si pri izvrševanju svoje naloge popolnoma mirni in če znaš gospodariti s svojimi močmi!
2. Bodi previden! Vsaka nepredvidnost je lahko usodna zate in za človeka, ki ga rešuješ.
3. Kadar siliš klic »Na pomoč!« preudari in odloči, s katere strani bo pomoč najuspešnejša. Če ugotoviš, da je nekdo klicel na pomoč za šalo, preskrbi za kazen, ki bo delovala vzgojno tako na dotičnika, kakor tudi na druge.
4. Navadi se reševalnih in osvobodilnih prijemov. Leto za letom jih ponavljaj, da boš vselej in povsod uspešen reševalec!
5. Pred reševanjem se hitro sleči, da boš v vodi čim okretnjši. Napačno mislijo oni, ki pravijo, da obleka na vodi nosi človeka. Obleka preveč vpija vodo in to preveč ovira pri morebitnem dolgem iskanju utopljenca. Čevlje boš čutil kakor uteži, ki te bodo vlekle navzdol.
6. Potapljaškoemu se približaj od zadaj. Ne spuščaj se s njim v borbo, zakaj moč boš rabil za njegov transport k obrežju.
7. Če ne obvladaš mojstrsko osvobodilnih prijemov, in če je ponesrečenec veliko močnejši od tebe, se mu ne približuj, dokler udarja v smrtne strahu okrog sebe. Šele ko se je umiril, se mu približaj in ga reši.
8. Pomni, da nezavestno utopljenec še ni mrtve. Tudi če leži pod vodo že 15 minut in več, obstaja še možnost rešitve.
9. Često zavisi končni uspeh reševanja od prve pomoči, to je od čiščenja zunanjih dihalnih organov in umetnega dihanja. Zato se moraš navaditi ravnanja s utopljenecem tudi potem, ko si ga potegnili iz vode.
10. Glede prve pomoči pomni: pošlji takoj po zdravnika, medtem pa postopaj po naslednjih navodilih:

Prva pomoč utopljenecu

Ko si prinesel utopljenca na suho, in ko si poslal po zdravnika, poklekaj na desno koleno, desno levo bedro pa si položi utopljenca tako, da visi s truplom navzdol. Z desnico pridržuj glavo, da bo voda laže iztekala, s levice pa ga trepljaj po hrbtu, kar pospešuje iztek vode.

Često slišimo nasvet, da je treba utopljenca najprej postaviti na glavo. Reševalni strokovnjaki tega ne priporočajo, pač pa svetujejo zgoraj opisani postopek, pri katerem ga položimo tako, da teži s trebuhom na bedro reševalca. Prav tako je treba utopljenca (če je oblečen) povsod razpeti, da ga ne bo nikjer tiščalo. Sleči ga je treba do pasu. Potem ga položi na hrbet na suho odejo ali na suha tla. Pod pleča mu podloži složen kos obleke. Preden pričneš z umetnim dihanjem se prepričaj, če je grlo čisto, če ni zamašeno s nesnago, ki je na dnu vode. Pomočnik naj mu odpre usta, prime s robcem za jezik in ga potegne ven proti spodnji čeljusti v smeri brade.

Vse to moraš opraviti v najkrajšem času, takoj potem pa začni z umetnim dihanjem. Leto izvajaj počasi, vestno in temeljito. Marsikdaj boš videl, da ljudje hitijo z umetnim dihanjem, odnosno s dviganjem in spuščanjem rok, kar pa ni pravilno. Takšna pomoč je površna in čisto brezuspešna. Umetno dihanje izvajamo počasi. Da se prepričaš, če ne izvajaš gibov prehitro, izgovarjaj, medtem ko dviguješ utopljenčeve roke in jih prenašaš proti tlem za glavo, sledeče besede: »Ena in dve in tri in štiri. Med tem se prani koš širi in utopljenec vdihuje. Prav tako šteješ tudi potem, ko vodiš roke nad glavo nazaj, jih upogneš v

komoletih in pritiskaš s njimi na spodnji del prsnega koša. Med tem utopljenec izdihuje; pri tem čuješ piskanje zraka, v odprtinah nosne pa opašaš mehurčke.

Pogoj za uspešno umetno dihanje je, da so usta dobro odprta in da je jezik zunaj. Zaradi tega je priporočljivo vtakniti med kočnice košček lesa, ovit v krpo. Uporaben je tudi primeren predmet iz plutvine ali gume. Pri daljšem umetnem dihanju naj prviče pomočnik jezik s robcem tako, da moli ven preko brade.

London v četrtem letu vojne

Amerikanca, ki se je po devetmesečni odsotnosti vrnil v glavno mesto in opazuje življenje, ki je — kakor ima vtis — postalo zelo preprosto. London po 4. letu vojne zelo preseneti. Potnik mora priznati, da se mora Anglija zanašati glede življenjskih potrebščin samo na to, kar ji pošilja Severna Amerika. Zaradi tega ga tudi ne sprejmejo v hotel kakor nekdanj, ko so ga pogostili v najboljšem hotelu zapadnega mestnega dela. Sedaj lahko izbira le med porcijo se-seljanega mesa, ki so ga poslali iz Amerike, in krožnikom zelenjave. Lepi običaji »dvoj zunanji« je postal v Londonu simboličnega pomena in bo ta pomen obdržal pač do konca vojne.

Niš manjšo skrb ne bo povzročilo temu Amerikancu iskanje stanovanja. Najti danes v Londonu sobo ali stanovanje, je skoraj že pustolovščina, katere uspehi so prav tako fantastični kot najemnine, ki jo boš moral plačati. Niš bolje ni glede drugih potrebščin. Zaloge blaga v londonskih prodajalnah so se tako skrčile, da so morali zaradi pomanjkanja zapreti cele oddelke in v drogerijah našli človek redno na velike napise: Nimamo klin za britje, brivskega mila, ustnega rdečila.

Kar se tiče oblek, bo Amerikanece ugotovili s presenečenjem, da je kakovost blaga,

Umetno dihanje moraš izvajati včasih zelo dolgo, po več ur. Ko si uspešno opravil prvo pomoč, ne smeš pustiti ponesrečenca samega, temveč ga spremljaj domov, ker se rado zgodi, da mu postane med potjo slabo. V vsakem primeru pa je potrebna čimprej-šnja zdravniška pomoč.

Skoraj vsakemu človeku se nudi v življenju priložnost za reševanje. Najbrž čaka taka prilika tudi tebe, spoštovani bralec. Smrt boš preprečil in nepopolno žalost boš prihranil, če boš uspešen reševalec. Za to pa je treba veliko vaje. Prav bi bilo, če bi se kopaleci tu pa tam spomnili, da bi se urili v vsem, kar mora znati reševalec pri nesrečah na vodi!

ki je bila pred vojno znana kot najboljša, zelo slaba. Danes dobiš, seveda samo na karte, le tako imenovane vsakdanje obleke, kot jih imenujejo londonski humoristi. Kar se tiče čevljev, nosijo ženske vedno bolj in bolj lesene čevlje, ki jih prav tako prodajajo na karte. Z velikim zanimanjem kakor tudi z mučnim presenečenjem bo popotnik doživel, da so z ženskimi nog zginile vse nogavice. Ali ne dobiš več na trgu nogavice, ali so pa tako slabe kakovosti, da jih ženske niti kupiti ne marajo. Skoraj vse trgovine zapro že zgodaj popoldne zaradi pomanjkanja osebja, tako da je postal nakup pravi problem. Človek mora biti na primer zelo vesel, če dobi obleko iz barvilnice po preteku šestih tednov.

Z žalostjo mora Amerikanece slednjiš ugotoviti, da je svetovno znano londonsko nočno življenje ostalo samo še v pravljicah. Podzemski železnica in avtobusi neha jo voziti že pred polnočjo. Restavracije, gledališča in kino zapro že ob 10. svoja vrata, tako da se lahko vrnejo gostje na svoje domove z zadnjimi vozovi. Že pred polnočjo je Piccadilly elektrski ravnatelj prazen kot Walstreet v New Yorku v nedeljo zjutraj. Tako je povsod. Zaradi pomanjkanja benzina so ostali takšni samo še v spominu na zlate predvojnne čase. (Pester Lloyd.)

Koliko glasov lahko daje pes?

Ko spoznaš žival, razumeš tudi njeno govorico

Mnogi lastniki psov trde, da njihovi ljubljenci razumejo govorjenje, oni pa pasjega ne, čeprav je po ugotovitvah sestavljeno samo iz 30 glasov. Potemtakem naj bi bili psi pametnejši kot ljudje. Temu ni tako. Pameten pes opazi, če o njem govorimo, je pa daleč od tega, da bi to tudi razumel. Je pa mnogo ljudi, ki razumejo govorico svojih čuvajev. Na žalost ni čarobne pijače kot v Grimmovih pripovedkah, po kateri je heki otrok takoj razumel govorjenje ptičev. Je pa drug način, da to dosežemo: dolgo spoznavanje živali. Pri nekaterih narodih razumejo na primer govorjenje njihovih pasjih ljubljencev. Takoj razumejo govorice glasov: lačen sem, ljubosumen sem, čutim to in to, skratka, imajo vedno drugačen pomen, če jih prevedemo v človeško govorico. Če hoče kdo razumeti živalsko govorico, mora najprej dobro poznati življenje tiste živali, ker je dajanje glasov pri živali prav tako običajno sredstvo kot pri ljudeh govorica.

Če srečamo na gozdni poti več metrov dolg spreved gosenice, vidimo tu prvo in najpreprostejšo vrsto družabnega življenja. Različnih glasov kot sporazumevalno sredstvo tu niti ne opazimo. Na višji stopnji je združevanje živali k posebnemu namenu, n. pr. lastov in štorkeji k skupnemu poletu v toplejša kraja ali volkov k skupnemu lovu. Ko je namen dosežen, se zopet razidejo. Pri plenu se pripravijo volkovi in štorkeji gredo po skupnem poletu po posameznih potih, ne da bi stanovali skupaj kakor drugi ptiči, n. pr. galebi. Pri tej skupnosti so določeni zvoki za sporazumevanje potrební. Tako si daje volkovi znamenja, kadar vzajemno priganjajo divjačino. Pri tem lovi volk divjačino mnogo bolj brez glasu kakor pa domača žival, pes. Svisce razlikuje n. pr. pred in glavno vzemirjenje. Svarilne klice posameznih živali razumejo tudi druge živali. Svarilno pogrkanje šoje razume tudi arna, prav tako dobro pozna lisica smrtne zajčje vzklike.

Številno glasov, ki služijo živalim, kakor jih podaja prof. Bastian Schmid v do-pisu »Priateljstvo in država med živalmi«, je izredno različno. Piščetka spravijo tekom enega tedna skupaj osem različnih glasov, odrasle kokoši 13 in petelinji kar 15 glasov. Živalim ne služijo glasovi samo za sporazumevanje, ampak tudi kot izliv nekaterih

duševnih čustev. Petelin ima tri različne varnostne klice in prav tako tri vabilne klice in vsak ima svoj poseben pomen. Čelo renčanje psa ima različen pomen: dobri-kajoč, svarilen in grozeč. Divje živali so močnejše kakor domače, zlasti roparice: lovske pse je treba posebej priučiti, da so pri preganjanju divjačine tibi.

Anekdote

Rimski cesarji in igra sreče. Rimski cesarji so izdali stroge zakone proti igri sreče, toda sami so bili večkrat strastni igralci. Tako je Nero pogosto igral z vlogo 400.000 sesterecev. — Zgodovinar Sueton sporoča, da je bilo Indijevce cesarja Avgusta dvakrat premagano: cesar je tedaj posvečal mnogo časa igri sreče. Metal je kocke, nadojalo se, da bo mogoče le zmagati! Kaligula je pri igrah varal »kot veliki in je nekdo izgubil vse svoje imetje, je ustavljal na ulici dva Rimljana in jima vzel ves denar. Kralj Klaudius je metal kocke tudi na potovanju v nosilnici in v vozu. Napisal je tudi knjigo o igri metanja kock. Domician je začel igrati že zgodaj zjutraj, Aetius Varus je pa igral cele noči.

Tudi največji geniji se včasih motijo. Poznajo je, da imajo navadni smrtniki o raznih stvarih popolnoma napačno mnenje. Da bi se pa tudi veliki ljudje, učenjaki in geniji motili pri tako rekoč povsem enostavnih pojavih, se silili nekam neverjetno. Veliki genij Leonardo da Vinci, je imel v prav enostavnih pojavih kaj nalivno pojma. V svojem delu »Bestiarius«, ki govori o živalskem svetu, se točno drži mnenj naj-starejših modrijanov. Tako piše, da preglasi čvrstje dvorčka kukavičino petje. Če vržemo čvrčka v olje, piše naprej, takoj pogine, a ga moremo zopet oživiti, če ga takoj vržemo v kiso. O prepelici pravi, da se more v sluščaju potrebe spremeniti vsak trenutek iz ženske v moškega. Nadalje govori o neki ptiči, ki živi v prednji Indiji, ki se tako svetli, da razstavlja svojo lastno senco. Po njegovem mnenju se hranijo krasčete z zemljo. Da so tako suhe, pa utemeljuje, ker se bojijo, da jim ne bi zmanjkalo hrane. Še bolj neverjetne nazore ima o živali gnu, neki vrsti antilop, ki da s svojim pogledom ubije človeka.

si je govoril, in tudi jaz bom močan in velik od njej. Ni pa vedel, po kateri poti bo dosegel to notranjo in veličino.

Šla sta po strmi stezi med vinogradi in se razgovarjala o velikončnih dnevih, ki sta jih preživela daleč drug od drugega. Pot navkreber ju je upehala, ustavila sta se in se obrnila.

»Oh, kako sijajen razgled!« se je zadrževala Mojca.

Pred njima se je razgrinjal severni ravninski del deželice od Kolpi, potopljen v žolto luč zgodnjega dopoldneva. Njive in vasi, steljnjaki in smrekove loze, bele lise cvetočega drevja — vse je bilo tako lepo, da sta njuni srca ganjeno utripala v sreči in pokoju.

»Žrak je čist, Mojca, imela bova krasen dan.«

Bliznjica ju je peljala po visoki ravnini, med grmovjem, med belim cvetjem podlesnih vetrnic. Dospela sta na cesto, ki se je polahko vzpenjala v širne, samotne gozdove. Nad njima je krožil kragulj in pivkal.

»Da sva dve ptiči, pa bi bilo po naju,« se je nasmehnila Mojca.

»Dve majhni ptiči,« je popravil Janko. »Težko mora biti umreti tik pred polnim življenjem, ne? Tedaj, ko si bitje v sladki ljubezni znaša gnezdo!«

KINO MATICA 22-41

Ljubljenska drama slavne pevke in letalskega častnika. Prepričljiva moderna vsebina, lepe pesmi in velike plesne revije

»Velika ljubezen«

V glavnih vlogah trije ljubljenski občinstva: Zarah Leander, Viktor Staal, Paul Hörbiger.

PREDSTAVE OB 10.30 IN 19. V nedeljo ob 10.30, 15. 17 in 19!

KINO SLOGA 27-30

ERMETE ZACCONI eden izmed največjih filmskih umetnikov v svojem najboljšem delu

»Don Bounaparte«

»Oretta Flume, Osvaldo Valenti, Mino Doro!

Film nagrajen na mednarodni razstavi v Veneciji! Poleg filma še dokumentarji: EN DAN V LJUBLJANI. PREDSTAVE OB 14, 16, 18.

KINO UNION 22-21

Sijajna burka, ki bo izzvala burjo pristranske smehe

MACARIO

»Dečko z Zapada«

Tajni ljubavni sestanki s hčerko svojega dednega sovražnika. Ugrabljen od roparjev, mučen in v zadnjem hipu pomotoma rešen. Junak dneva, ki z živčavo premaga vse nasprotnike in doseže zaželeno spravo.

Predstave: 10.30, 15.30, 17.30, 19.30!

KINO KODELJEVO

telefon 41-44

Tajinstvena ljubavna drama iz sodobnega življenja

»Molčeca usta«

Fosco Giachetti — Anette Bach, Andrea Checchi

Za dodatek zelo zabaven film z odličnimi francoskimi igralci

»Pod pariškimi mostovi«

Michel Simon, Jean Pierre Aumont

Predstave: nedelja ob 14.30 in 17.30; delavnik ob 18.

IZDELOVALNICA HARMONIK

FLEISS JOSIP

LJUBLJANA, BLEIWEISOVA 35

(BIVŠE STROJNE TOVARNE)

Vam nudi veliko izbiro

PIANO IN DIATONIČNIH HARMONIK

Milijonska jata golobov. Pred nekoliko leti so opazili na področju Indijane zelo redek pojav, ki še do danes ni razjasnen. To področje je preletele jata golobov, ki je bila široka celo miljo; let je trajal štiri ure. Če računamo, kakšen prostor zavzame vsak golob, vidimo, da je bilo v tej jati 2.230 milijona golobov.

Naročite se na našo knjižno

zbirko »SVET«!

Črno na belem

Pred 100 leti so odprli prvo tvornico za jeklena pisalna peresa in sicer na Dunaju. Pri tem se moramo vprašati, ali in v kakšni meri še živi to pero, ki je takrat v množicah planilo v svet? Jekleno pero je nadomestilo gosje pero in takrat so se oglašali vsi tisti, ki so bili zaverovani v lepoto, češ da bo jekleno pero pokvarilo pisavo. Vendar se je dalo z jeklenim peresom še lepše pisati ko z gosjim. Zdal sta na svetu popolnito pero in pisalni stroj in zavzemata svoje mesto z brezbrzičnostjo novih rodov, ne mené se za to, da je lepš pisav zdaj konec. Za počasno pojevanje lepissime umetnosti so odgovorni pač isti elementi, ki so povzročili, da so na svetu potrebna hitrejša in bolj praktična sredstva za pisanje.

Pošiljke iz Italije

v Ljubljansko pokrajino

Vam najhitreje in najceneje dostavi mednarodna transportna tvrdka

Marchesi Lombarda i. a.

MILANO, Via Arnaldo da Brescia 8

Enkrat tedensko

zbirni vagon

Milano — Ljubljana

Strokovna carinska služba

na vseh obmejnih postajah

— tudi v inozemstvu

Zastopstvo v Ljubljani:

RAJKOTURK, Vilharjeva 33

DOBAVLJA IN POLAGA NOVE

STRUŽI VOŠČI, LIKA STARE

PARKETE

BOKAL ANTON

RESLJEVA 23 — TEL. 35-56

Zahvala

Za vse dokaze sožalja in tolažbe ob težki in nenadomestljivi izgubi naše ljubljene soproge, zlate mamičice, sestre, tete in svakinje, gospe

Albine Šoss roj. Lazar

soproge elektromonterja drž. žel.

kakor za poklonjene prekrasne vence in cvetje se tem potom vsem najtopleje zahvaljujemo. Posebna zahvala bodi izrečena č. duhovščini, g. dr. Rakovec, ki je blagi poklonil v njeni težki bolezni nudi vse svoje zdravniško izkuštno in ji lažjal njeno trpljenje, g. pevcev za ganljivo žalno petje in množičnim udeležencem pokreba, ki so našo nepozabno pokojnico spremlili na njeni zadnji poti k večnemu počitku. Vsem in vsakemu priručna hvala. Sv. maša zadušnica bo brana v petek, 27. avgusta 1943, ob 7 v župnijski cerkvi Sv. Jakoba. Ljubljana, 19. avgusta 1943.

Zalujoči ostali

MOLITEV NA GORI

Vinko Beličič

Novela

Zasmejal se je in sedel. Ko je bil tudi sam ovenčan, je dvignil kraljico Ditko v naročje — bil je resnično kralj tiste otavške brežine!

»Kralj in kraljica! Kralj in kraljica!« se vplili otroci in poskakovali, prekrucvali se in lovili ko živo srebro. »Pojdite z mano, da vam dam papirja!«

»Gremo! Gremo!«

Pisanega papirja za rože, za pisma, za na steno — boste videli, kakšnega imam!»

Ko so se malo umirili in je kraljičino krono nosila Malči, se je Janko ozrl proti nebu. Po sinjini je hitel bel oblak. Posluhnil je: da, nekje blizu je pel kos. Tam doli pod tripi pa je drdral večerni vlak proti Ljubljani.

Kako ti je, Mojca, v tej minuti?

Zavel je veter in Janko so obisipali beli lističi z bližnje črešnje drobnice.

V

»Bog te sprimi, Mojca!«

Vesela in nasmejana sta se držala za roke na belem sončnem peronu so-

miške postaje, medtem ko je jutranji vlak počasi odpeljal dalje, se skril in utihnil med tripi.

Mojca je bila v sivi izletni obleki, ogrnjena s plaščem, v poltežkih čevljih, razkrita. Janko jo je gledal in vzkliknil:

»Lepa si, da mi je nerodno ob tebi!«

»Ne sodi po zunanosti, Janko!« je dobrovoljno odvrnila.

»Tudi po duši moraš biti lepa, to se ti vidi v očeh.«

»Tega ti ne moreš vedeti, zakaj oči so dostikrat varljive in joj mu, ki se nanje zanesel!«

Nasmehnil se je in okrenil glavo proti strmemu hribu onkraj postaje.

»Pojdiva torej, kamor sva si oba zaželela,« je dejal, prevzet spricho njegove odgovora.

Prijela ga je za roko in šel je ko otrok od nje. Čutil se je slabotnega, nerodnega in nevrednega, a si ni mogel pomagati. Močnejša duševna moč in blizina sta ga prevzemali in opajali ko pomladno sonce. To bo počasi prešlo,